

1 Základné informácie

Pre naplnenie menovaných cieľov sme využili testovanie KOMPARO spoločnosti Exam, výsledky záverečného dotazníka Adaptačného kurzu a množstvo výchovno-vzdelávacích, humanitárnych, športových a kultúrnych aktivít pri ktorých žiaci rozvíjali predovšetkým tieto interpersonálne a intrapersonálne kompetencie:

- **uvedomenie si vlastnej identity** – rozvíjame počas adaptačného kurzu pre žiakov 1. ročníka v aktivite s názvom „Vlastná ruka“ (reflexia a prezentácia vlastnej osoby, záujmov a rodiny)
- **prejavenie pozitívneho vzťahu k sebe aj k ostatným** - rozvíjame počas adaptačného kurzu pre žiakov 1. ročníka pri tvorbe „triedneho desatora“-kódexu správania a vzápájajú sa do humanitárnych aktivít
- **vyjadrenie vlastných pocitov**- rozvíjame v predmete Tvorivé písanie, prostredníctvom žiackych článkov v školskom časopise Rozhľad, v nácvikoch a predstaveniach školských divadelných skupín, v komunikácii a diskusiách na jednotlivých vyučovacích hodinách, pri tvorbe esejí a slohových prác.
- **odhad vlastných možností a schopností** – rozvíjame pri výbere voliteľných predmetov, výbere záujmovej a mimoškolskej činnosti, výbere tém pre vlastnú projektovú prácu v predmete Projekt,
- **uvedomenie si dôsledkov vlastného správania, zodpovednosť za vlastné konanie a rozhodovanie** – žiaci sa slobodne rozhodujú pri voľbe predmetov, ale zároveň nesú zodpovednosť za svoju voľbu.
- **sebarealizácia s ohľadom na ostatných**- rozvíjame pri bohatej krúžkovej a mimoškolskej činnosti, na všetkých vyučovacích hodinách a školských akciách
- **záujem o problémy iných ľudí, empatia a pomoc hendikepovaným ľuďom** – rozvíjame v aktivitách ako sú unifikovaný futbal, kultúrne programy pre dôchodcov a deti z detských domovov, humanitárne zbierky a aktivity
- **rešpektovanie pravidiel a spoločenských noriem správania**- rozvíjame pri realizácii Kurzu spoločenského tanca a etikety, v predmete Sebariadenie, Projekt a Informatika,
- **plánovanie a organizovanie vlastnej činnosti** – rozvíjame pri riešení projektovej práce v predmete Projekt, pri tvorbe Osobného plánu kariérneho rozvoja a využitií manažmentu času v predmete Sebariadenie, organizovanie práce študentského parlamentu školy v koordinácii s Mestským študentským parlamentom
- **schopnosť riešiť problémy a konflikty**- sme rozvíjali pri riešení výchovného problému v triede Septima

2 Popis činností vedúcich k napĺňaniu cieľov experimentálneho overovania.

2.1 Uvedomenie si vlastnej identity a prejavenie pozitívneho vzťahu k sebe aj k ostatným

2.1.1 Adaptačný kurz

Významným prvkom formujúcim emočnú klímu triedy a rozvoj interpersonálnych a intrapersonálnych kompetencií žiakov je Adaptačný kurz pre žiakov 1. ročníka.

Cieľom kurzu je adaptácia žiakov na nové prostredie, vytvorenie nového kolektívu a interpersonálnych vzťahov, rozvoj komunikačných kompetencií, vytvorenie triednej samosprávy a etického kódexu pre triedny kolektív. Učítelia predmetov Sebariadenie, výchovný poradca a triedni učítelia realizovali so žiakmi psychologické cvičenia a hry ako sú: „vlastná ruka“, „molekuly“, tvorba triedneho erbu a etického kódexu triedy s využitím myšlienkového mapy.

Po skončení kurzu sme monitorovali jeho prínos pre emočnú klímu a interpersonálne vzťahy v triede prostredníctvom vlastných dotazníkov Gymnázia v Považskej Bystrici- „Hodnotenie adaptačného kurzu triednym učiteľom“ a „Hodnotenie adaptačného kurzu účastníkom“.

Z odpovedí triednych učiteľov je zrejme, že učítelia sa zhodujú na veľkom prínose kurzu pre vytvorenie kvalitných interpersonálnych vzťahov medzi žiakmi navzájom a medzi žiakmi a triednym učiteľom. Pozitívne vnímajú, že sa žiaci počas kurzu oboznámili s novým prostredím a novým kolektívom v pokojnej atmosfére a bez stresu, vyprofilovali triednu samosprávu, naučili sa prezentovať vlastné názory, pocity a postoje, rešpektovať názory členov kolektívu s využitím tímovej práce.

Z odpovedí žiakov vyplýva, že činnosti realizované počas Adaptačného kurzu považuje za veľmi užitočné pre svoje ďalšie štúdium 60, 2 % žiakov a za užitočné ďalších 30, 9 % žiakov.

Žiaci veľmi pozitívne vnímajú obsahovú náplň kurzu. komunikačné zručnosti lektorov a ich metodickú pripravenosť a profesionalitu.

2.1.2 Sebariadenie

Žiaci 1. a 2. ročníka rozvíjajú svoje komunikačné kompetencie, schopnosť vyjadriť svoje pocity voči druhým, pozitívne vnímanie iných a empatiu v predmete Sebariadenie. Tieto kompetencie a ich rozvoj sú rozvíjané v tematických celkoch- Medziľudská komunikácia, Osobnosť človeka, Úcta k sebe a druhým, Asertivita.

2.2 Vyjadrenie vlastných pocitov

V literárno - dramatických krúžkoch, ako sú školské divadielka, alebo redakčná rada časopisu Rozhľad žiaci uplatnili svoj talent, tvorivosť a osobné pocity vyjadrenie.

2.3 Odhad vlastných možností a schopností

Rozhodovaciemu procesu žiakov pri profilácii vlastnej vzdelávacej cesty predchádzala a napomáhala spolupráca žiakov s výchovným poradcom a Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie- CPPPaP.

Pracovníci CPPPaP pripravili a vyhodnotili psychologické testy pre žiakov 2. a 3.ročníka. Testovania sa dobrovoľne zúčastnilo 150 žiakov. Výsledky testovania pomohli žiakom pri výbere profilujúcich voliteľných predmetov a efektívnejšom plánovaní svojho profesijného zamerania.

Žiaci vnímajú tento typ testovania ako veľmi prínosný pre objektívne zhodnotenie vlastných schopností, reálnu sebareflexiu a pre zacielenie svojho vzdelávacieho a profesijného zamerania.

Výchovný poradca konzultoval s pracovníkmi CPPPaP aj otázky výchovného charakteru, otázky integrácie žiakov s vývinovými poruchami učenia a vypracovanie individuálnych vzdelávacích programov pre integrovaných žiakov.

2.4 Uvedomenie si dôsledkov vlastného správania, zodpovednosť za vlastné konanie a rozhodovanie

Sebareflexiu silných a slabých stránok, možnosť sebarealizácie a zodpovednosť za vlastné rozhodnutia žiaci 2. a 3. ročníka rozvíjajú pri voľbe 18 hodín voliteľných predmetov. Výber voliteľných predmetov odráža ich motiváciu a smerovanie k maturitným predmetom a následne k prijímaciemu konaniu na vysoké školy.

V prípade, že si zvolili predmety, ktoré sa nehodia do ich vzdelávacej cesty, môžu si po ukončení 3. ročníka znovu korigovať výber predmetov, pričom z novozvolených predmetov vykonávajú rozdielové skúšky.

Na základe spätnej väzby od našich absolventov konštatujeme, že až **85% absolventov bolo prijatých na vysokú školu, ktorú si zvolili, ako profilujúcu**. Celkove sa na vysokú školu dostalo 98% absolventov.

Tento pozitívny výsledok vyplýva zo správne zvolených voliteľných predmetov.

V rámci predmetu Sebariadenie v 2. ročníku žiaci vypracovali osobný plán kariérneho rozvoja, pri tvorbe ktorého využili zručnosti získané v tematických celkoch Manažment času a Svet práce. V Osobnom pláne kariérneho rozvoja si stanovili svoje budúce profesijné zameranie, ako svoj osobný cieľ a postupnosť krokov k jeho dosiahnutiu. Žiaci takto rozvíjajú pocit zodpovednosti za vlastné rozhodnutia a konanie, dodržiavanie plánu napomáha osobnej disciplíny žiakov, ktorá je motivovaná „zvnútra“.

2.5 Seberealizácia s ohľadom na ostatných

Veľmi pozitívne sa na rozvoji interpersonálnych vzťahov medzi žiakmi navzájom, ale aj žiakmi a učiteľmi podieľa široká ponuka 40 záujmových krúžkov so zameraním literárno - dramatickým, športovým, jazykovým a prírodovedným.

Žiaci tu spolu zmysluplne trávajú voľný čas. Pri spoločne zacielenej činnosti sa učia spolupracovať, ale aj presadiť svoju individualitu pri rešpektovaní potrieb a pocitov iných ľudí.

V práci športových krúžkov rozvíjali tímového ducha a zdravú súťaživosť pri rešpektovaní princípov fair play, prežívali pozitívne emócie spojené s pocitom spolupatričnosti pri víťazstve, ale aj pri porážke.

2.6 Záujem o problémy iných ľudí, empatia, pomoc hendikepovaným ľuďom a pomoc zvieratám

2.6.1 Humanitárne aktivity

Záujem o problémy iných ľudí, empatiu a pomoc ľuďom s určitým znevýhodnením žiaci rozvíjali prostredníctvom aktívneho zapojenia sa do humanitárnych aktivít ako sú:

- Biela pastelka- únia nevidiacich,
- Úsmev ako dar- pomoc pre deti z detských domovov,
- Modrý motýlik- zbierka pre deti postihnuté svalovou dystrofiou,
- Deň narcisov -liga proti rakovine,
- Červená stužka- svetový deň boja proti AIDS,
- Modrá nezábudka – Liga za duševné zdravie,
- Predaj vianočných pohľadníc a kalendárov UNICEF,
- Finančná zbierka na podporu Červeného kríža.

Žiaci sa do menovaných aktivít zapájajú na základe empatie a dobrovoľne, pričom svoju aktivitu prejavujú aj v čase osobného voľna

2.6.2 Spoločné športovanie s hendikepovanými deťmi

Žiaci Gymnázia v Považskej Bystrici a žiaci Základnej osobitnej školy v Považskej Bystrici vytvorili spoločný futbalový tím chlapcov aj dievčat a zapojili sa do aktivity Svetovej letnej špeciálnej olympiády v unifikovanom futbale. Družstvo Považskej Bystrice sa zúčastnilo turnajov v unifikovanom futbale v Trenčíne a v Bytči, kde spolu s nimi súťažilo ďalších 5 unifikovaných družstiev a naše družstvo v oboch turnajoch zvíťazilo. Spoločný emočný zážitok, pocit víťazstva a spolupatričnosti výrazne obohatil našich žiakov aj žiakov osobitnej školy.

Športové zapojenie v zmysle fair play a tímový duch pomáhajú zblížovať žiakov s rozdielnymi mentálnymi schopnosťami. Pozitívny spoločný zážitok vyústi do spolupráce medzi žiakmi gymnázia a osobitnej školy aj v budúcom roku.

2.6.3 Starostlivosť o opustené zvieratá

Žiaci školy sa dobrovoľne angažovali na podporu psieho útulku s názvom Hafkáči. V škole, ale aj mimo vyučovania žiaci zorganizovali finančnú zbierku na podporu psieho útulku a v svojom voľnom čase sa zapájajú do pomoci a starostlivosti o opustené, alebo týrané zvieratá.

2.7 Rešpektovanie pravidiel a spoločenských noriem správania

V rámci Kurzu spoločenského tanca a etikety a taktiež v predmete Sebariadenie žiaci rozvíjajú kompetencie spoločenského správania. Počas Výchovno-vzdelávacieho lyžiarskeho zájazdu, Kurzu ochrany života a zdravia, ktoré prebiehajú pobytovou formou žiaci rešpektujú pravidlá školského poriadku a pravidlá správania sa na školskej akcii o ktorých sú vopred poučení. Podobné princípy žiaci dodržiavajú na všetkých školských aj mimoškolských akciách, ako sú exkurzie a triedne výlety.

2.8 Plánovanie a organizovanie vlastnej činnosti

V predmete Sebariadenie žiaci rozvíjajú schopnosť efektívne organizovať svoj pracovný aj voľný čas a spoznajú efektívne spôsoby učenia sa v tematických celkoch- Efektívne hospodárenie s časom, Sebaorganizácia, Učebné štýly a faktory učenia, Motivácia a sebamotivácia, Koncentrácia, Druhy a príčiny stresu, Stratégie zvládania stresu.

V spolupráci s mestským zastupiteľstvom Považskej Bystrice a mestským študentským parlamentom sa žiaci zapojili organizácie študentského majálesu a do ekologických projektov, akými boli čistenie a úprava cesty na Považský hrad, čistenie mestských fontán a Kalvárie.

Na záchranu biotopu chráneného druhu motýľa jasoňa červenookého v spolupráci s ochranárskym združením Strážovské vrchy zorganizovali brigádu, ktorej obsahom bolo odstraňovanie náletových drevín z lokality, kde sa menovaný druh motýľa vyvíja a tým sa zachová pôvodný ráz tohto biotopu.

2.9 Schopnosť riešiť problémy a konflikty

V triede Septima sa počas 1. polroku školského roku vyskytol problém so správaním u 2 žiakov, ktorí opakovane narušovali svojím vyrušovaním a neprimeranými prejavmi vyučovanie a vytvárali negatívnu emočnú klímu v triede. Na ich neprijateľné správanie upozornili triedneho učiteľa a vedenie školy samotní žiaci triedy.

Následne vedenie školy zorganizovalo stretnutie žiakov s detským psychológom, ktorý situáciu analyzoval pomocou osobných rozhovorov s jednotlivými žiakmi. Na základe zistení školského psychológa bol výchovný problém riešený diskusiou za účasti celého žiackeho kolektívu, rodičov žiakov s problémovým správaním, školského psychológa, triedneho učiteľa a vedenia školy. Po vyjadrení stanovísk a názorov všetkých zúčastnených došlo u týchto žiakov k vyjadreniu ľútosť nad vlastným nevhodným správaním a prísľubu, že sa u nich už takéto správanie nebude opakovať.

Riaditeľka školy udelila týmto žiakom výchovné opatrenie- hodnotenie správania na vysvedčení za 1. polrok ako menej uspokojivé a podmienené vylúčením zo školy.

Výsledkom spolupráce žiakov, školského psychológa, rodičov a vedenia školy nastala výrazná pozitívna zmena v interpersonálnych vzťahoch žiakov triedy a negatívne formy správania sa neopakovali.

3 Výsledky dotazníkového prieskumu KOMPARO medzi žiakmi a učiteľmi školy

Vo februári 2012 žiaci a učitelia našej školy odpovedali na otázky dotazníka, ktorý okrem iného mapoval názory žiakov a učiteľov na interpersonálne vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi, emočnú klímu školy a výskyt negatívnych foriem správania a žiakov.

3.1 Interpersonálne vzťahy a výskyt negatívnych foriem správania

Na základe výsledkov dotazníka môžeme konštatovať nasledovné:

- Žiaci môžu slobodne diskutovať o učive- myslí si to 62% žiakov a 92 % učiteľov,
- Žiaci môžu na vyučovacích hodinách slobodne klásť otázky- myslí si to 84 % žiakov a 86,7 % učiteľov,
- 75% žiakov a dokonca 100% učiteľov zastáva názor, že učitelia otvorene oceňujú aktivitu a tvorivosť žiakov,
- Väčšina žiakov (60%) považuje hodnotenie žiackych výkonov zo strany vyučujúcich ako objektívne,
- Rovnako 60% žiakov a 83 % učiteľov si myslí, že žiaci môžu otvorene vysloviť nesúhlas s učiteľom,
- Väčšina žiakov (79%) aj učiteľov (64%) cíti v klíme a smerovaní školy dôraz na disciplínu a poriadok, ale napriek tomu žiaci nepocitujú strach na vyučovacích hodinách (70% žiakov),
- 65% žiakov si myslí, že sa učitelia zaujímajú o súkromie žiaka a jeho mimoškolské problémy, ten istý názor zastáva 73% učiteľov,
- Učitelia sa snažia o priateľský vzťah so žiakmi (podľa 100% učiteľov),
- Väčšina učiteľov a žiakov považuje výskyt negatívny foriem správania sa, ako je užívanie alkoholu, tabakizmus, užívanie iných drog a šikanovanie, ako menšinový jav,
- Pravidelné fajčenie a pitie alkoholu považuje za častý jav 19, 8% žiakov,
- Ako časté užívanie iných drog hodnotí tento problém 0,023 % žiakov,
- Šikanovanie ako častý jav reflektuje 0, 05 % žiakov, 64 % učiteľov si myslí, že sa tento problém na škole rieši primerane.

Z uvedených odpovedí je zrejmé, že naša škola vytvára pre žiakov prostredie otvorené k diskusii a prejavu vlastných názorov a postojov pričom je rešpektovaná pracovná disciplína. Učitelia sa snažia o priateľský prístup k žiakom a u žiakov sa nevyskytuje pocit strachu zo školy. Negatívne formy správania ako sú užívanie alkoholu, tabakizmus a iné drogové záležitosti, šikanovanie, agresívne a hrubé správanie sa žiakov nie sú pre žiakov našej školy typické, vyskytujú sa len okrajovo a sporadicky.

Toto konštatovanie je podložené aj skutočnosťou, že na konci školského roku bolo pri 751 žiakoch udelených len 8 výchovných opatrení- jednej žiačke hodnotenie správania ako uspokojivé a siedmim žiakom bolo udelené pokarhanie riaditeľkou školy. Všetky výchovné opatrenia sa týkali neospravedlnenej absencie.

Žiadne iné formy negatívneho správania sa žiakov nebolo potrebné riešiť disciplinárnym konaním. U 2 žiakov triedy Septima, ktorým bolo udelené disciplinárne opatrenie v 1. polroku došlo k výraznému zlepšeniu správania.

3.2 Emočná klíma školy

Emočnú klímu na škole hodnotili učitelia v dotazníku nasledovne:

- 73 % hodnotí klímu školy ako príjemnú,
- 66% ako otvorenú,
- 75 % ako priateľskú,
- 66 % ako veselú,
- 50,9 % ako hravú,

- 49 % ako vážnu,
- 52,8 , ako uvoľnenú,
- 45 % ako napätú,
- 83% ako pestrú,
- 53 % ako spontánnu,
- 47% ako organizovanú,
- 90,5 % ako aktívnu.

Z výsledkov hodnotenia klímy školy učiteľmi usudzujeme, že klíma školy je vnímaná väčšinou učiteľského zboru pozitívne, čo sa kladne prejavuje aj pri práci so žiakmi na vyučovacích hodinách a iných aktivitách mimo vyučovania.

Zo žiackeho dotazníka sme sa ďalej dozvedeli, že vo vyučovaní hodnotia pozitívne prácu na dlhodobých projektoch, tvoria dostatok referátov a prezentácií čím sa rozvíjajú kompetencie plánovať svoju činnosť, prejaviť vlastnú iniciatívu a názor, seberealizáciu a zodpovednosť za vlastné výsledky.

4 Záver

Na základe popísaných aktivít do ktorých sú žiaci zapojení, výsledkov dotazníkov mapujúcich názory učiteľov a žiakov na emočnú klímu školy a interpersonálne vzťahy, nízky počet výchovných opatrení v súvislosti s neprijateľným správaním žiakov záverom konštatujeme, že zavedenie školského výchovno-vzdelávacieho plánu s posilnenou možnosťou voľby predmetov v 3. a 4. ročníku s redukciou faktografickej zložky učiva, zavedenie nových predmetov, ako sú napríklad Sebariadenie a Projekt, realizácia Adaptačného kurzu, široká voľba záujmovej činnosti a mimo vyučovacích dobrovoľných aktivít žiakov výrazne formujú interpersonálne a interpersonálne kompetencie žiakov a pozitívne ovplyvňujú emočnú klímu školy.

U väčšiny žiakov nepozorujeme prejavy agresivity, intolerancie, hrubého a neslušného správania voči spolužiakom a učiteľom. Naši žiaci dokážu prejaviť vlastný názor a postoj pri rešpektovaní práv iných ľudí, žiaci spravidla nepociťujú strach zo školy. Žiaci majú možnosť slobodne rozhodovať a väčšinou dokážu prijať zodpovednosť za vlastné rozhodnutia. Mnohí dokážu prejaviť empatiu a poskytnúť pomoc ľuďom, alebo zvieratám v núdzi.